

УКРДЕРЖАРХІВ

**ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АРХІВ-МУЗЕЙ ЛІТЕРАТУРИ І
МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ**

ЦДАМЛМ України

вул. Володимирська, 22-а, м. Київ, 01001

Тел. (044) 278-44-81, факс 278-44-81

E-mail: Cdamlm@bigmir.net

Web: csam.archives.gov.ua

Код ЄДРПОУ 03494296

Голові

Верховної Ради України

Парубію А.В.

№ _____

На № _____

Про підтримку ЦДАМЛМ України

Шановний Андрію Володимировичу!

Центральний державний архів – музей літератури і мистецтва України (далі – ЦДАМЛМ України) звертається до Вас із повідомленням про ситуацію, яка виникла навколо питання подальшого розміщення найбільшого в Європі архівосховища літературно-мистецького профілю та значного музейного центру.

29 вересня 2017 року закінчується дія додаткового договору №4087/07 від 25.10.2016 р. про внесення змін до договору оренди нерухомого майна №4087 від 29.09.2008 р. Міністерство культури України та Фонд державного майна України офіційно повідомили Державну архівну службу України та ЦДАМЛМ України щодо недоцільності продовження договору оренди, укладеного між Регіональним відділенням Фонду державного майна України

по м. Києву та ЦДАМЛМ України на державне нерухоме майно – пам'ятку архітектури XVIII ст. «Бурсу» площею 3691,00 кв. м., розташовану за адресою м. Київ, вул. Володимирська, 22-а, що перебуває на балансі Національного заповідника «Софія Київська».

Слід зазначити, що приміщення Софійської Бурси, де з 1966 року розміщується ЦДАМЛМ України, починаючи з 1920-х рр. було історично закріплено за архівними установами.

Сьогодні ЦДАМЛМ України – це багатопрофільна архівно-музейна інституція нашої держави, яка зберігає 1291 особовий фонд діячів української літератури і мистецтва та 123 фонди установ і організацій національного значення. Це рукописи найвідоміших представників української нації – Т.Г. Шевченка, І.Я. Франка; листи І.С. Нечуя-Левицького, Марка Черемшини, документи Б.Д. Грінченка - автора першого Словника української мови; матеріали фондів історика та композитора М.М. Аркаса, композиторів К.Г. Стеценка, М.А. Тутковського, музичних діячів А.Б.Заньковецької, М.Л. Кропивницького, С.В. Тобілевич; співака І.О. Алчевського, архітектора П.Ф. Альошина, художників І.С. Їжакевича, Ф.С. Красицького, Ю.М. Маковського, родинні фонди В.І. та О.В. Беретті, Требінських, Язєвих, Шиповичів, документи представників української діаспори Віри Вовк, Івана Багряного, Марти Гай, О.Н. Гай-Головка, І.А. Кошелівця, Л.М. Морозової, Д.В. Нитченка, Богдана Подолянка, Р.Д. Рахманного, Яра Славутича, Ганни Черінь та багатьох інших. Серед документів архіву є багаторічна історія провідних театрів, Національних спілок та мистецьких премій України. Усього архівний фонд ЦДАМЛМ України нараховує 308 721 одиницю зберігання, що складає більше ніж 1,5 млн. документів, також 110465 примірників книг і брошур, 89 238 примірників періодичних видань за XVIII – XXI ст. (в тому числі 56 209 одиниць зберігання періоду Незалежності України, а також значна кількість документів української діаспори з усього світу). Також на державному зберіганні ЦДАМЛМ України

– 12 154 музейних предметів. Щороку ЦДАМЛМ України приймає на постійне зберігання понад 12 000 документів Національного архівного фонду. У ЦДАМЛМ України розміщена постійно діюча експозиція «Із скарбів архіву-музею», складовою частиною якої є 11 меморіальних кабінетів всесвітньовідомих та видатних діячів української культури. Постійно фондами ЦДАМЛМ України в затишному читальному залі площею 71 кв. м. користуються дослідники архівної інформації як з України, так і з-за кордону. ЦДАМЛМ України активно займається використанням архівної інформації шляхом проведення виставок, творчих зустрічей, мистецьких заходів. Останню документально - художню виставку до 100-річчя Тетяни Яблонської відвідало 1500 екскурсантів. Скарбниця архіву-музею відома далеко за межами України, про що свідчать відвідування читального залу та запити іноземних дослідників.

З метою вирішення даної гострої проблеми Державна архівна служба України звернулася листом від 03.04.2017 р. № 01.4/1025 до Фонду державного майна України щодо подальшого розміщення ЦДАМЛМ України. У відповідь Фондом були надані пропозиції про вільні приміщення для потреб ЦДАМЛМ України (лист № 10-16-9237 від 12.05.2017 р.). При огляді зазначених приміщень виникло багато питань. Серед них:

1. Як запропоновані приміщення можуть вирішити проблеми забезпечення збереженості Національного архівного фонду та Державного музейного фонду, якщо в них відсутнє опалення, а стіни та підлога вкриті грибок. Це унеможливує забезпечення температурно-вологісного режиму, який може гарантувати збереженість документів на паперових носіях. Ремонт потребує значних капіталовкладень, в тому числі обов'язкового обладнання приміщень для сховищ системами пожежогасіння, кондиціонування повітря, охоронною сигналізацією. Для визначення технічного стану цих будівель необхідне проведення експертизи огорожуваних та несучих конструкцій

(адже сукупна вага культурних цінностей та стелажного обладнання, що зберігаються в ЦДАМЛМ України складає близько 400 000 кг).

2. Поряд із вищезазначеними приміщеннями функціонує виробництво, яке негативно впливає на збереженість культурної спадщини, оскільки атмосферне повітря містить шкідливі домішки (виготовлення гуми, промислових виробів тощо).

3. Крім того, слід зазначити, що запропоновані приміщення не можуть забезпечити єдності у зберіганні всіх видів культурних цінностей. Адже ЦДАМЛМ України є унікальною установою (єдиною в Європі), яка забезпечує зберігання єдиного архівно-музейного та бібліотечного комплексу документів. Розмежування зазначених культурних цінностей неможливе, оскільки ці складові утворюють єдині неподільні фонди особового походження визначних діячів національної та світової культури. Розпорошення таких фондів матиме вкрай негативні наслідки.

Сумнозвісним прикладом переміщення музейних фондів є гучна справа Музею історії Києва. Події навколо музею негативно вплинули на забезпечення збереженості та обліку його колекції і повинні стати застереженням для не виважених управлінських рішень.

Звести нанівець діяльність ЦДАМЛМ України – означає завдати величезної шкоди сучасному національному культурному будівництву. Масштаб негативних наслідків які виникнуть після цього, спричинить гуманітарну катастрофу.

Надання ЦДАМЛМ рівноцінного приміщення забезпечено статтею 20 Закону України «Про культуру»: «Забороняється виселення закладів культури (театрів, філармоній, бібліотек, музеїв, архівів, художніх галерей (виставок), кінотеатрів, позашкільних закладів естетичного виховання і дозвілля дітей та юнацтва, клубних закладів тощо) з приміщень без надання їм іншого рівноцінного приміщення», статтею 13 Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи»: «Забороняється розміщення архівних

установ, яких зберігаються документи Національного архівного фонду, в приміщеннях, що не відповідають вимогам зберігання таких документів та охорони праці працівників архівних установ, або переміщення цих установ без надання іншого рівноцінного приміщення, упорядкованого для зберігання архівних документів, роботи працівників і користувачів а також статті 14 Закону України «Про музеї та музейну справу»: «Приміщення музеїв, що є у державній чи комунальній власності, передаються їм на праві оперативного управління. Воно може бути вилучене лише за умови надання музею іншого рівноцінного приміщення».

Центральний державний архів – музей літератури і мистецтва України у разі прийняття рішення про переміщення наголошує на обов'язковому дотриманні вимог статті 20 Закону України «Про культуру», статті 13 Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи», статті 14 Закону України «Про музеї та музейну справу», з наданням приміщення з необхідними температурно-вологісним режимом, системами пожежогасіння і кондиціонування повітря, охоронною сигналізацією. Приміщення, яке відповідає усім зазначеним вимогам, існує у недобудованому стані. Воно знаходиться у новому корпусі комплексу центральних державних архівних установ за адресою: м. Київ, вул. Солом'янська, 24. Будівництво корпусу на даний час призупинено, приблизна готовність складає 70–80 %.

«Тимчасове» вирішення цієї проблеми може призвести до колапсу архівної справи в формуванні, зберіганні та використанні документальних пам'яток визначних діячів літератури та мистецтва. Як засвідчує досвід архівів, будь-який переїзд у належно не підготоване приміщення означає втрату понад 50% фондів. Тому архів категорично проти переїзду у непристосовані для цього будівлі, але згоден переїхати у обладнане усім необхідним приміщення у новому комплексі за адресою: м. Київ, вул. Солом'янська, 24, після завершення будівництва.

З метою забезпечення збереженості документів Національного архівного фонду України та Державного музейного фонду України, які зберігаються в ЦДАМЛМ України, просимо Вас, шановний Андрію Володимировичу, звернутися до Кабінету Міністрів України з проханням виділити кошти з державного бюджету України на добудову нового спеціалізованого приміщення у якому будуть забезпечені сучасні умови для зберігання архівних документів та музейних предметів за адресою: м. Київ, вул. Солом'янська, 24, де у подальшому міг би розташуватися Центральний державний архів – музей літератури і мистецтва України.

Просимо Вас посприяти вирішенню вищезгаданої проблеми для подальшого розвитку нашої України та її культури.

З повагою,

директор ЦДАМЛМ України

О.В. Чижова